

Servet Yıldırım

servet.yildirim@milliyet.com.tr

Güvenlikten ekonomiye işte yeni dönem

Ankara'daki NATO Zirvesi'nde güvenlik konuşuluyor gibi görünüyor. Oysa masadaki en önemli başlıklardan biri ekonomi. Dün başlayan ve bugün sona erecek olan NATO Zirvesi, yalnızca diplomatik takvim açısından değil, küresel ekonomi ve savunma dengeleri bakımından da dikkate alınması gereken bir buluşma.

Zirve öncesinde yayımlanan bazı değerlendirme raporları, bu toplantıyı NATO'nun geleceğini şekillendirecek bir dönüm noktası olarak tanımlıyordu. Bu iddiaya şimdiki temkinli yaklaşmakta yarar var. Ancak akademik çevrelerde ve uluslararası medyada öne çıkan tartışmalar, dünyanın güvenlik ile ekonomi arasındaki ilişkiyi yeniden tanımladığına işaret ediyor.

Devir değişti. Dinamikler değişti. Özellikle analog dünyada yetişen benim kuşağımın bu dönüşümü anlaması ve içselleştirmesi biraz zaman aldı. Ama artık görüyoruz ki güvenlik yalnızca tank, uçak ve asker sayısıyla ölçülüyor. Siber güvenlikten yapay zekaya, kritik altyapıların korunmasından enerji arz güvenliğine, tedarik zincirlerinden toplumsal dayanıklılığa kadar uzanan geniş bir alan hem ulusal güvenliğin hem de ekonomik rekabetin belirleyicisi haline geldi. Bu nedenle NATO'da tartışılan yeni güvenlik anlayışı, aynı zamanda yeni bir ekonomik düzenin de habercisi olabilir.

Son dönemde sıkça kullanılan "NATO 3.0" kavramı da bu dönüşümü anlatıyor. Antıdığım kadıyla resmi bir NATO doktrini değil ama ittifakın yöneldiği istikameti özetleyen bir çerçeveyi sunuyor. Yeni yaklaşım, klasik adleri caydırıcılığın ötesine geçerek üretim kapasitesini, teknoloji geliştirme yeteneğini ve kıtlerle dayanıklılığı güvenliğin temel unsurları arasına yerleştiriyor. Bunun ekonomi açısından iki önemli sonucu var.

Birincisi, savunma sanayii artık sadece güvenlik politikalarının değil, sanayi politikalarının da merkezine yerleşiyor. Avrupa'nın daha fazla savunma sorumluluğu üstlenmesi beklentisi; mühimmat, hava savunma sistemleri, elektronik harp, radar teknolojileri ve insansız sistemlerde büyük yatırımları beraberinde getiriyor. Bundan yalnızca savunma şirketleri değil; çelikten elektroniğe, yazılımdan yeni iletişimlere kadar uzanan geniş bir üretim zinciri de payını alacak.

İkincisi ise teknoloji yarışının hızlanması. Yapay zekâ, siber güvenlik ve kritik altyapıların korunması artık sadece savunmanın konusu değil, aynı zamanda yüksek katma değerli büyümenin de temel unsurları. NATO'daki dönüşüm, bu nedenle yalnızca savunma harcamalarını değil, teknoloji yatırımlarının yönünü de belirleyecek.

Türkiye açısından zirvenin önemi de burada ortaya çıkıyor. Türkiye son yıllarda savunma sanayinde önemli bir üretim kapasitesi oluşturdu. Nitekim **İstanbul Sanayi Odası**'nın açıkladığı son "500 Büyük Sanayi Kuruluşu" listesinde ilk 10 şirket arasında üç savunma sanayii kuruluşu yer aldı.

İnsansız hava araçlarından elektronik harp sistemlerine, mühimmattan deniz ve kara platformlarına kadar birçok alanda oluşan birikim, Türkiye'yi sadece askeri açıdan değil, sanayi ekosistemi bakımından da farklı bir konuma taşıdı. NATO içinde ortak üretim ve ortak tedarik projeleri öne çıkarsa, Türk savunma sanayisinin uluslararası iş birliklerini artırması ve ihracatını çeşitlendirmesi için yeni fırsatlar doğabilir. Elbette bunlar bugün için beklenti. Üstelik güçlü gerekçelere dayanan beklentiler olsa da yine de aşırı iyimserliğe kapılmamak gerekiyor.

Ankara Zirvesi'nin gerçekten tarihi olup olmadığını, toplantı salonlarında verilen mesajlardan çok alınan kararların uygulama düzeyi gösterecek. Benzer şekilde Türkiye'nin NATO'nun yeni güvenlik mimarisindeki ağırlığını da sadece jeopolitik konumu belirlemeyecek. Teknoloji üretme kapasitesini koruyabilmesi, hukuki öngörülebilirliği güçlendirmesi ve yatırım ortamını iyileştirmesi de en az jeopolitiği kadar belirleyici olacak.

Soruşturduğum Ankara Zirvesi, sadece güvenlik uzmanlarının takip ettiği bir toplantı değil. Çünkü yeni neo-merkantalist dönemde güvenlik ve ekonomi birbirinden ayrılmıyor. Savunma sanayii, teknoloji, enerji, yapay zekâ ve tedarik zincirleri artık birlikte değerlendiriliyor. Türkiye bu dönüşümü doğru okuyup jeopolitik avantajını yüksek teknoloji üreten, ihracatını artıran ve küresel değer zincirlerinde daha yukarı çıkan bir ekonomik modele dönüştürebilirse, bu zirvenin en kalıcı kazanımı diplomatik değil, ekonomik olacaktır.

YTÜ VE İSO İŞ BİRLİĞİYLE 5 MİLYON AVROLUK DEV YATIRIM

Sanayi ve akademi aynı çatı altında

YTÜ Davutpaşa Kampüsü'nde kapılarını açan **Endüstriyel Tasarım ve Prototipleme Merkezi**, fikir aşamasından seri üretime kadar tüm süreçleri tek çatı altında toplayarak yüksek katma değerli üretime öncülük edecek.

Merkez; akademisyen, **sanayici** ile girişimcileri aynı ekosistemde buluşturarak firmaların ürün geliştirme maliyetlerini düşürecek ve ihracatta niteliksel bir sıçrama sağlayacak.

Yıldız Teknik Üniversitesi (YTÜ), Yıldız Teknopark ve **İstanbul Sanayi Odası** iş birliğiyle yaklaşık 5 milyon avro yatırımla hayata geçirilen Endüstriyel Tasarım ve Prototipleme Merkezi (ETP), düzenlenen lansmanla tanıtıldı. Fikir aşamasından seri üretime kadar tüm süreci tek çatı altında yürütecek olan dev merkezin, üniversite-**sanayi** iş birliğini güçlendirerek yüksek katma değerli üretime ve ihracata büyük katkı sağlaması hedefleniyor.

PROTOKOL BİR ARADA

YTÜ Davutpaşa Kampüsü Otağ-1 Hümayun'da gerçekleştirilen törene İstanbul Valisi Davut Gül, YTÜ Rektörü Prof. Dr. Eyüp Debik, **İSO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan** ve YTÜ Yıldız Teknopark Genel Mü-

dürü Doç. Dr. Muhammet Garip ile çok sayıda davetli katıldı.

Akademisyenleri, **sanayicileri**, girişimcileri ve öğrencileri aynı çatı altında buluşturacak olan merkez; fikir aşamasından prototiplemeye, test süreçlerinden ticarileşmeye kadar uçtan uca destek sunacak.

"BİLGİ, ÜRÜNE DÖNÜŞMELİ"

Açılış programında konuşan İstanbul Valisi Davut Gül, Türkiye'nin **sanayi** ve ihracattaki büyük dönüşümüne dikkat çekerek, bilginin tasarımla buluşup ürüne dönüşmesinin ve pazarlanmasının önemini vurguladı.

YTÜ Rektörü Prof. Dr. Eyüp Debik de yüksek katma değerli ürünlerin geliştirilmesi için bu altyapının tüm paydaşlar tarafından etkin kullanılması gerektiğini ve merkezin tüm **sanayi** kuruluşlarına açık olduğunu ifade etti.

İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, merkez bünyesinde yer alan beş eksenli CNC, metal eklemeli imalat ile lazer kesim gibi ileri teknoloji altyapısının firmaların ürün geliştirme maliyetlerini düşüreceğini ve ihracatta niteliksel bir sıçrama sağlayacağını belirtti.

"GÜÇLÜ BİR EKOSİSTEM"

YTÜ Yıldız Teknopark Genel Müdürü Doç. Dr. Muhammet Garip ise merkezin çok katmanlı yapısı sayesinde TEKNOFEST takımlarından **sanayicilere** kadar herkesi ortak bir hedef doğrultusunda buluşturan güçlü bir ekosistem oluşturduğunu sözlerine ekledi.

Lansman, kurdele kesiminin ardından merkezin ziyaret edilmesiyle son buldu. **İHA**

Madencilikte kârlılık beklentisi sürüyor

■ Altın fiyatlarında yılın ilk yarısında görülen geri çekilmeye karşın, madencilik sektöründe kârlılık beklentisi arttı. **İstanbul Sanayi Odasının (İSO) 500 Büyük Sanayi** Kuruluşu araştırmasındaki verilere göre, madencilik ve taş ocaklığı yüzde 27,2 ile sektörler bazında en yüksek satış kârlılığını elde ederek **İSO 500** kapsamındaki faaliyet alanları arasında ilk sıraya yerleşti. Vergi öncesi dönem karı (zararı) ile net satışlar arasındaki ilişkiyi gösteren satış kârlılığı göstergesinde de madencilik ve taş ocaklığı sektörünü yüzde 25 ile tütün ürünleri imalatı, yüzde 16,5 ile temel eczacılık ürünleri ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı izledi. Böylece, madencilik ve taş ocaklığı sektörü yüzde 27,2'lik satış kârlılığıyla, yüzde 3,4 seviyesindeki **İSO 500** ortalamasını yaklaşık 8 kat aşarak listenin zirvesinde yer aldı. – **EKONOMİ SERVİSİ**

ALTINDAKİ DÜŞÜŞ madenciliği sarsmadı

İSO 500'de kârlılıkta zirveye çıkan madencilik sektörü, verimlilik yatırımları ve maliyet avantajıyla fiyat dalgalanmalarına karşı güçlü duruşunu koruyor.

ALTIN fiyatlarında yılın ilk yarısında yaşanan geri çekilmeye rağmen madencilik sektörü kârlılıkta liderliğini korudu. **İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) "500 Büyük Sanayi Kuruluşu"** araştırmasına göre madencilik ve taş ocaklığı, yüzde 27,2'lik satış kârlılığıyla tüm sektörler arasında ilk sırada yer aldı. Sektör temsilcileri ise güçlü performansın yalnızca altın fiyatlarından değil, verimlilik odaklı yatırımlar ve etkin maliyet yönetiminden kaynaklandığını vurguluyor.

İSO 500'ÜN EN KÂRLI SEKTÖRÜ OLDU

İSO 500 araştırmasına göre madencilik ve taş ocaklığı sektörü, yüzde 27,2'lik satış kârlılığıyla yüz-

de 3,4 seviyesindeki **İSO** ortalamasını yaklaşık sekiz kat geride bıraktı. Madenciliği yüzde 25 ile bütün ürünleri imalatı, yüzde 16,5 ile temel eczacılık ürünleri ve yüzde 15,4 ile içecek **sanayisi** takip etti.

ALTINDAKİ YÜKSELİŞ KÂRLILIĞI DESTEKLEDİ

Türkiye Madenciler Derneği Başkanı Mehmet Yılmaz, 2025 yılında altın fiyatlarında yaşanan tarihi yükselişin sektörün finansal performansında önemli rol oynadığını belirtti. Jeopolitik riskler, merkez bankalarının güçlü altın alımları ve güvenli liman talebinin altın fiyatlarını yukarı taşıdığını ifade eden Yılmaz, bu süreçte

yerli üreticilerin kâr marjlarının da önemli ölçüde arttığını söyledi.

"BAŞARININ TEMELİNDE VERİMLİLİK VAR"

Altın fiyatlarının etkisinin yadsınamayacağını ancak kârlılığı yalnızca emtia fiyatlarıyla açıklamanın eksik olacağını vurgulayan Yılmaz, son yıllarda teknoloji, üretim verimliliği ve maliyet yönetimine yapılan yatırımların sektörü daha güçlü hale getirdiğini dile getirdi. Yılmaz, "Piyasa koşulları önemli avantaj sağladı ancak kalıcı başarıyı getiren unsur verimlilik odaklı yatırımlar ve güçlü maliyet disiplini oldu." değerlendirmesinde bulundu.

Fiyat şoklarına karşı güven mesajı

Yılın ilk yarısında altın fiyatlarında düzeltme yaşandığını hatırlatan Yılmaz, buna rağmen yerli üreticilerin güçlü maliyet yapısı sayesinde olası fiyat dalgalanmalarından sınırlı etkileneceğini söyledi. Verimlilik ve teknoloji yatırımlarının sektörün en önemli gücü oldu-

ğuna dikkat çeken Yılmaz, üretim hacminin artmasıyla birlikte ölçek ekonomisinin devreye gireceğini, birim maliyetlerin daha da düşeceğini belirterek, "Maliyetlerini etkin yöneten işletmeler fiyat dalgalanmalarından en az hasarla çıkacak ve kârlılıklarını koruyacaktır." dedi.

NATO zirvesi, sanayisizleşme zirvası... Aradan kardelen gibi yükselen umutlar

EKO ANKARA
Prof. Dr. Nevzat
Saygılıoğlu

nevzat.saygilioglu@atilim.edu.tr

Bu hafta NATO zirvesi var. 32 ülkenin devlet ve hükümet başkanları Ankara'da.

Aslında neredeyse son bir aydır gündemimiz bu. Bu gündemin keyfini kaçıran da Ankara'da devreye sokulan olağanüstü güvenlik önlemleri. Baskınlar, tutuklamalar, çevre temizliği, terörist temizliği, potansiyel suçlu aramaları... Bir yandan da işin gereği...

ABD Başkanı Trump da baş konuğumuz! Heyecanla müjdelerini bekliyoruz. Açıkçası kaybettiklerimizi geri alabilmenin umudunu taşıyoruz.

İşte böyle bir olağandışılıkta olağan bir şey yazmak çok da kolay değil. Örneğin bu yazımızı kaç kişinin okuyabileceğini ve hatta göz atabileceğini açıkçası merak etmiyor değiliz.

Aslında dünyanın jeopolitiği ve yaşananlar bu NATO zirvesini gerçekten çok önemli hale getirmiş durumda. Zira dünyada öncekilerden farklı bir ortam var. Şubat ayından beri süregelen ve geçici bir ateşkes ile ateşi durdurulmuş bir ABD ve İsrail ile İran'ın savaşı, dördüncü yılına giren ve yılan hikayesine dönüşen Ukrayna ile Rusya'nın yoğunlukla tuzaklara dayalı savaşı, İsrail'in bitmeyen zorbalığı ve Lübnan üzerinden savaş çılgınlığı, Suriye'nin henüz sönmeyen potansiyel savaş ihtimali, vekaletler ve dronlar üzerinden bölgesel çatışmalar...

NATO için çok daha önemli olan, bir yandan Avrupa'nın güvenliği meselesi ve bir

yandan da ABD'nin Çin'i ezeli rakip konumuna getirerek her türlü çatışma zemini hazırlama ortamı. Elbette ABD'nin kendi iç ve dış gündemi...

Gerçekten de bu gelişmeler Ankara NATO zirvesini çok önemli hale getirmiş durumda.

Ancak bir yandan da ekonomimizin ve özellikle **sanayimizin** içinde bulunduğu daha doğrusu uzun bir süredir içine düştüğü, göz ardı edemeyeceğimiz durum var. Gerçekten çok ciddi kan kaybı yaşayan bir **sanayi** kesimimiz var.

İşte böyle gündemlerin birbirini izlediği veya üstünü kapattığı ortamda "**kardelen çiçeği**" gibi aradan yükselen umutlar da var.

Bu umudun önemli bir adresi, hazır giyim ve tekstil sektöründeki derin açmazdan çıkışın yollarını ortaya koyan Türkiye Giyim **Sanayicileri** Derneği (TGSD). Derneğin Başkanı Toygar Narbay ve Dr. Ümit Özgören tarafından kaleme alınan ve taraflar sektör ile Ticaret Bakanlığı'nın olduğu muhteşem bir çalışma.

Çalışmaya, girişte çok güzel ve bir o kadar da anlamlı Türk atasözü konulmuş: "**Göz odur ki dağın arkasını göre, akıl odur ki başa geleceği bile**"...

Çalışmanın başlığı "**Vizyon 2050 Stratejik Uzgörü**". Çeyrek yüzyıllık kısa, orta ve uzun vadeyi içeren bir strateji belgesi. Çalışmanın özgünlüğü veya zenginliği; hem tarifeler gibi ticaret politikaları, hem yapay zeka gibi teknolojik gelişmeler ve hem de tercihleri değişen tüketici profilini içermesi. Açıkçası üç boyutlu olması.

Çalışmada Türk hazır giyim ve tekstil sektörünün rakamları da yer almış. Şöyle ki;

►Dünya ticaretinde tekstilin payı yüzde 4.35 artarken Türkiye'nin payı yüzde 5.58 daralmış.

►Hazır giyim ve tekstil ihracımız yüzde 6.3

düşerek 16.8 milyar dolara gerilemiş,

►Hazır giyim sektörümüzün dünya ticaretindeki yapı 35 yıl sonra ilk kez yüzde 3'ün altına inmiş,

►AB ticaretindeki payımız da yüzde 5'in altına gerilemiş.

Döneminde;

►Asgari ücret yüzde 351 artmış,

►Enflasyon yüzde 216 yükselmiş,

►Politika faizi yüzde 241 artış kaydetmiş,

►Oysa kur sepetindeki artış sadece yüzde 144'de kalmış.

Dolayısıyla son 3 yılda sektörde yaklaşık 400 bin kişiye yakın işsiz artışı olmuş ve 10 bin firma da kepenklerini kapatmış.

Zaten **sanayi** kesiminin genelinde de bu gidişatı görmek mümkün. Nisan ayı verilerine göre Ocak ayında **sanayi** üretim endeksi bir önceki yıla göre yüzde 1,8 ve Mart ayında yüzde 1.1 düşmüş. Bu düşüş aylık değişimde de aynen kendisini göstermiş. Nisan ayında toplam **sanayi** biraz toparlamış ve artışa geçmiştir.

Aynı şekilde **İSO**'nun yayımladığı PMI verisi de 2026 Naziran ayında 50'nin altına düşerek 47,1'e gerilemiş. Sektördeki performans gerilemesi son 27 aydan beri üst üste zayıflama eğilimi göstermiş.

TGSD'nin raporunda; 2026-2030 dönemi kanamayı durdurma, 2020-2040 orta vadede değerine taşıma ve 2040-2050 arası uzun vadede de liderliğe ulaşma olarak hedeflenmiş. Özellikle ekosistemin parçalarını oluşturan fikri mülkiyet güvencesi, adil rekabet koşulları, değişen tüketici profili gibi alt unsurlar üzerinde de durulmuş.

En iyisi, yürekten tebrik ettiğimiz TGSD yönetiminin bu raporunu satır satır okumak ve tüm yandaşlar olarak çözümün bir parçası haline gelmek. Böylece asıl gündemimizden kopmamak!..

Madencilik en kârlı sektör oldu

**Sektör
İSO 500'de
yüzde 27 ile
ilk sırada
yer alıyor**

ZORLU çalışma koşulları ve işçi hakları ile sık sık gündeme gelen madencilik sektörü, **İSO 500**'de satış kârlılığında ilk sıraya yerleşti. Sektörde verimlilik yatırımları ve maliyet avantajının kârlılığı desteklemeyi sürdüreceği değerlendiriliyor. **İstanbul Sanayi Odası**'nın (**İSO**) **500** Büyük **Sanayi** Kuruluşu araştırmasına göre madencilik ve taş ocakçılığı, yüzde 27.2 satış kârlılığıyla sektörler arasında ilk sıraya yerleşti. Böylece sektör, **İSO 500**'ün yüzde 3.4'lük ortalama satış kârlılığını yaklaşık sekiz kat aşarak zirveye çıktı. Madencilik yüzde 25 ile tütün ürünleri, yüzde 16.5 ile temel eczacılık ürünleri, yüzde 15.4 ile içecek ve yüzde 11.2 ile fabrikasyon metal ürünleri izledi. Sektörün zirveye çıkmasında, 2025'te ons altının rekor seviyelere yükselmesi belirleyici oldu. Geçen yıl yüzde 64'ün üzerinde değer kazanan

altın, üreticilerin gelir ve kâr marjlarını önemli ölçüde artırdı. Yıla 2 bin 623 dolardan başlayan ons altın, yıl boyunca peş peşe rekorlar kırarak aralıkta 4 bin 549.94 dolara kadar yükseldi ve yılı 4 bin 313 dolardan tamamladı.

ALTINDAKİ YÜKSELİŞ ETKİLEDİ

Türkiye Madenciler Derneği Başkanı Mehmet Yılmaz, yüksek altın fiyatlarının kârlılığa güçlü katkı sağladığını ancak başarının yalnızca emtia fiyatlarından kaynaklanmadığını belirtti. Yılmaz, son yıllarda yapılan teknoloji ve verimlilik yatırımları ile maliyet disiplininin sektörün rekabet gücünü artırdığını vurguladı. Altın fiyatlarında bu yıl yaşanan geri çekilmeye rağmen yerli üreticilerin düşük maliyet avantajı sayesinde olası fiyat şoklarına karşı dirençli kalabileceği ifade edildi.